

Bestuurlijk verantwoordelijk:
College van B & W Hof van Twente

Coördinatie en eindredactie:
Afdeling bedrijfsvoering & Concernstaf

Datum behandeling raad
30 juni 2015

« Investeren »

Kadernota
2016

---

1. Inleiding

Investeren

We merken dat er beweging is in de samenleving. De economie trekt langzaam aan, nieuwe initiatieven dienen zich aan, de routekaart naar de energietransitie in onze gemeente krijgt vorm. Wij willen dit ondersteunen, maar niet alleen met woorden. In economie, duurzaamheid, wegen, kunstgrasvelden en de multifunctionele voorziening Markelo willen wij volgend jaar financiële impulsen geven. We streven daarbij naar synergie, door de facetten duurzaamheid en maatschappelijk (verantwoord) ondernemen te koppelen aan onze economische speerpunten. Dit alles naast de initiatieven die we steunen vanuit de 'transformatie' binnen het sociale domein. Kortom: we gaan: *"Investeren."*

Waarom een kadernota?

De jaarlijkse beleidscyclus van de gemeente kent haar start in de kadernota die voor de zomer van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verschijnt. De kadernota geeft een vooruitblik op de financiële uitgangspunten en op de beleidsmatige speerpunten.

Kadernota 2016, 9 juni 2015

Dit als aanloop naar de nieuwe, in het najaar te verschijnen programmabegroting. De eerste contouren van de begroting worden hierin zichtbaar.

Informerende raadsbijeenkomst

Tijdens een informerende raadsbijeenkomst op 15 april 2015 is over de eerste bouwstenen voor de kadernota informatie gedeeld met de gemeenteraad. Het ging om ontwikkelingen en (voorlopige) cijfers die na november 2014 bekend zijn geworden. Benadrukt werd dat veel cijfers nog niet definitief waren. Het wachten was op de Meicirculaire gemeentefonds van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Budgettair perspectief

De Meicirculaire is inmiddels ontvangen. Op enkele onderdelen, namelijk jeugdzorg, Participatiewet en de tweede tranche herverdeling gemeentefonds vallen de cijfers ongunstiger uit dan we in april j.l. nog mochten verwachten. We hebben de cijfers in deze kadernota verwerkt. Ook zijn de (overige) autonome ontwikkelingen uit de 1^e bestuursrapportage 2015 verwerkt. Die laten per saldo een wat positiever beeld zien dan in april j.l. nog werd verwacht.

Met al deze informatie heeft het budgettaire perspectief voor onze gemeente in deze kadernota 2016 concretere vormen gekregen.

Bezuinigingen voorgaande jaren

De afgelopen 6 begrotingen is in totaal voor € 13 miljoen euro aan structurele uitgaven bezuinigd. € 2,3 miljoen daarvan betroffen bezuinigingen op organisatie/personeel. Anders dan begin dit jaar nog werd verwacht, zal de begroting 2016 niet (opnieuw) belast worden met een forse bezuinigingstaakstelling. Belangrijkste reden hiervoor is dat de tweede tranche van de herverdeling van het gemeentefonds gunstig uitpakt voor plattelandsgemeenten en dus ook voor Hof van Twente. Maar in tegenstelling tot wat we op basis van de informatie uit april j.l. mochten verwachten, valt dat voordeel aanmerkelijk lager uit (€ 0,85 miljoen in plaats van de eerder genoemde € 1,5 miljoen). Over enkele elementen van de tweede tranche volgt bovendien pas in de meicirculaire 2016 duidelijkheid.

Commitment sociaal domein

Een tweede reden waarom we nu (nog) geen nieuwe bezuinigingen aankondigen houdt verband met de

Kadernota 2016, 9 juni 2015

ontwikkelingen in het sociale domein. Zoals in de 2^e monitor 2015 over de transities is bericht, bestaat er binnen het nieuwe takenpakket van werk, jeugd en zorg nog geen volledig zicht op hoe de kosten zich (zodra een beheerfase is bereikt) zullen ontwikkelen ten opzichte van de (gekorte) budgetten.

De kortingen op het Gemeentefonds vertalen wij voorsnog volledig door naar de budgetten. Eventuele overschrijdingen kunnen de eerste jaren voor een aanzienlijk bedrag uit reserves in het sociaal domein gecompenseerd worden. Eind 2016, als we verwachten meer zicht te hebben op structurele uitgaven- en inkomstenbudgetten, maken we de balans op. Indien blijkt dat in de uitvoering – alle innovatieve en efficiënte initiatieven ten spijt – structurele tekorten ontstaan, dan zullen we in de begrotingen 2017 en latere jaren nieuwe maatregelen moeten treffen.

Wij zien deze afspraak als een ‘commitment’ dat noodzakelijk is om onze wettelijke taken verantwoord uit te kunnen voeren. Bovendien wordt daarmee voorkomen dat op basis van niet onderbouwde aannames nieuwe algemene bezuinigingen worden voorbereid die later niet noodzakelijk blijken te zijn.

Forse opgave

Het voorgaande laat onverlet, dat een waarschuwing op zijn plaats is. Want de kans dat in komende jaren nieuwe maatregelen noodzakelijk zijn is reëel. Vooral, omdat de korting op de budgetten in het sociaal domein die Hof van Twente voor haar kiezen krijgt, per saldo een miljoen euro hoger uitvallen dan we in april jl. nog mochten verwachten (€ 2,1 miljoen in plaats van (€ 1,1 miljoen). Hiervan kenden we al de korting van € 1,3 miljoen als gevolg van het nieuwe objectieve verdeelmodel voor de Wmo. Die hebben wij u in april al meegedeeld. Maar dat het objectieve verdeelmodel voor jeugdzorg € 700.000 euro nadelig uitpakt in plaats van € 200.000 voordelig, is een nieuw gegeven uit de meicirculaire. Tel daarbij op de korting van ruim anderhalve ton euro op de Participatiewet, en het is duidelijk dat de opgave waar we gezamenlijk voor staan zwaar is en de risico's substantieel.

Collegeprogramma

2016 wordt het derde jaar van de huidige collegeperiode 2014-2018. Deze kadernota blik op hoofdlijnen vooruit op de initiatieven, projecten en resultaten die in vervolg op het collegeprogramma

Kadernota 2016, 9 juni 2015

“Samen op een andere weg” in 2016 centraal zullen staan.

De pijlers van de ontwikkelingen zullen bestaan uit de driedeling: Economie & duurzaamheid, Sociaal domein en Dienstverlening & organisatie. Binnen die pijlers zijn ook in 2014 en 2015 al nieuwe initiatieven ontplooid, waar in 2016 op wordt voortgebouwd. Al met al zullen we daarom, mede met het oog op de risico's, behoedzaam om moeten blijven gaan met de beschikbare financiële middelen.

De programmabegroting 2016 dient vóór 15 november te worden vastgesteld. Als college stellen wij uw raad voor deze kadernota vast te stellen.

Burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

mr. G.S. Stam

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

2. Uitgangspunten

Deze kadernota legt voor de programmabegroting 2016 enkele financieel beleidsmatige uitgangspunten vast. Het gaat om de volgende punten:

- Ten eerste zullen we de verwachte financiële gevolgen van de nieuwe verdeelmodellen in het sociaal domein voor de Wmo en Jeugdzorg voorlopig aanhouden binnen de betreffende taakvelden. Het betreffen in beide gevallen nieuwe landelijke verdelingen van de macro-budgetten via het Gemeentefonds. Voor Hof van Twente heeft de decentralisatie Wmo volgens de meicirculaire een negatief effect oplopend van € 685.000 in 2016 naar € 1.320.000 vanaf 2019. De decentralisatie jeugdzorg betekent een nadeel van structureel € 710.000.
- Daarnaast wordt de integratieuitkering participatiewet ook verlaagd. De reden hiervan is dat de keuringen van het UWV anders door het rijk worden gefinancierd. Ook dit gevolg

Kadernota 2016, 9 juni 2015

houden we voorlopig aan binnen het taakveld. Dit heeft een negatief effect oplopend van € 70.000 in 2016 naar € 303.000 in 2020.

- Het is een uitdaging om de realisatie van de transitietaken zo goed mogelijk vorm te geven binnen de middelen die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft. Maar wij verbinden hieraan een commitment, namelijk dat indien in 2016 blijkt dat de inzet van budgetten en reserves onvoldoende is, zo nodig budgetverhogingen worden doorgevoerd in de programmabegroting 2017.
- De 4 moties met een budgetvraag, die de gemeenteraad in de begrotingsraad van november 2014 heeft aangenomen, worden op dit moment gedeeltelijk uitgevoerd. Dit betekent dat middelen worden uitgetrokken, ten eerste voor een jeugdcultuurfonds (dekking via armoedebeleid), ten tweede voor de vervanging van toplagen bij kunstgrasvelden (dekking via reserves) en ten derde voor sociale cohesie bevorderende initiatieven

(€ 25.000). Ten vierde zal € 300.000 bezuinigingstaakstelling welzijn zoals opgenomen in de begroting 2015 voorlopig worden doorgeschoven van 2017 naar 2020. Afhankelijk van de budgettaire ontwikkelingen in komende jaren betrekken we die taakstelling bij de vernieuwing van het welzijnsbeleid.

- In lijn met de filosofie van het collegeprogramma 2014-2018 zullen wij ons in 2016 laten leiden door, en openstaan voor vernieuwende inzichten, ook op financieel gebied. Dit betekent (mede met het oog op de werkgelegenheid) durven investeren, risico's durven nemen en actief inspelen op ontwikkelingen. Hier hoort bij dat we pro-actief nadenken over hoe we in de toekomst omgaan met wijzigingen in dividendinkomsten van verbonden partijen. We treffen de nodige voorbereidingen voor de vennootschapsbelastingplicht en breiden de werking van de gemeentelijke verplichtingenadministratie verder uit.

Kadernota 2016, 9 juni 2015

- De aanbevelingen die de Provincie Overijssel ons vanuit haar toezichhoudende rol meegeeft zullen wij ter harte nemen. Het gaat hierbij om onderwerpen zoals gemeenschappelijke regelingen, het sociaal domein, de vervanging van kapitaalgoederen en het gebruik van kengetallen. Deze onderwerpen zullen we meenemen in het begrotingsproces.
- Het effect van de jaarlijkse indexering bedraagt indicatief € 185.000. Hierbij is uitgegaan van een personele index van 2,3%. De materiële index, die licht negatief is (-1,05%), hebben wij om consistent te handelen ten opzichte van voorgaande jaren op 0% gezet. De gewogen index bedraagt hierdoor 0,5%. Deze index wordt onder andere gehanteerd bij indexeren subsidies en belastingen.
- Een structureel sluitende begroting 2016 met sluitende meerjarenraming 2019, het beperken van nieuwe bezuinigingsmaatregelen en het behouden van een weerstandscapaciteit van minimaal 1,0 vormen eveneens wezenlijke

uitgangspunten voor de programmabegroting 2016 die wij willen respecteren.

- Het pakket aan nieuw beleid met dekkingsmaatregelen hebben wij op de voorgaande uitgangspunten afgestemd. Maar we laten dit gepaard gaan met een reëel vertrouwen dat de economische vooruitgang zich in de komende jaren zal vertalen in voorzichtig positieve ontwikkelingen op het gebied van grondverkopen, legesinkomsten, uitkeringsverplichtingen ed. Wij verwachten daardoor ook het meerjarig beeld sluitend te kunnen houden.

Kadernota 2016, 9 juni 2015

3. Autonome ontwikkelingen

Voor het budgettaire perspectief, dat op pagina 16 is weergegeven, zijn ook de ontwikkelingen van belang die zich sinds de vaststelling van de programmabegroting 2015 hebben voorgedaan, waarop de gemeente geen invloed heeft. Dit zijn de zogeheten autonome ontwikkelingen. Naast de effecten van de septembercirculaire 2014 en decembercirculaire 2014, die nog niet in de begroting waren verwerkt, gaat het om de volgende onderwerpen (> € 25.000):

- Een verlaging van de jaarlijkse dividendinkomsten van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) met € 85.000.
- Een verlaging van de jaarlijkse bijdrage aan de Veiligheidsregio Twente, in drie jaar tijd oplopend tot € 295.000 (vierde jaar volledig gerealiseerd). Vaststelling van deze verlaging vindt naar verwachting plaats via de begroting van de Veiligheidsregio in de vergadering van het algemeen bestuur eind juni 2015.

Kadernota 2016, 9 juni 2015

- Verhogen van de kosten met € 25.000 door areaaluitbreidingen op verschillende gebieden binnen Openbare Ruimte.
- Een eenmalige verhoging met € 30.000 in 2015 van de onderhoudskosten voor openbaar groen door hogere inschrijfprijs maaiwerkzaamheden.
- Vanaf 1 januari 2015 is de huurovereenkomst voor verhuur van de brandweerkazerne in Markelo aan de Veiligheidsregio Twente verlengd. Dit levert een voordeel op van € 42.000.
- Er vindt thans een correctie plaats op het budget van de investeringssubsidies van € 150.000. Abusievelijk is dit bedrag bij de 2^e berap in 2012 twee keer opgevoerd vanaf het jaar 2015.

4. Meicirculaire

Begin juni jl. verscheen de meicirculaire 2015. Deze meicirculaire biedt duidelijkheid voor een aantal ontwikkelingen rondom de uitkeringen uit het gemeentefonds. Zoals in de Inleiding gezegd, wijkt de uitkomst op meerdere punten af van de voorlopige informatie die in de afgelopen maanden al beschikbaar kwam.

Het gemeentefonds krijgt voor Hof van Twente in 2016 de volgende omvang:

• Algemene uitkering	€ 24,6 miljoen
• Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	€ 3,4 miljoen
• Deelfonds sociaal domein	<u>€ 13,8 miljoen</u>
Totaal	€ 41,8 miljoen

Kadernota 2016, 9 juni 2015

Onzekerheden

De meicirculaire kent ook onzekerheden:

- De ontwikkelingen van de rijksuitgaven zijn onzeker en hebben een directe relatie met de omvang van de uitkering.
- Accresontwikkeling na 2019: de meicirculaire 2015 geeft aan dat een deel van het accres 2019 een incidenteel karakter heeft. Dit betekent dat in 2020 de uitkering met ruim € 400.000 naar beneden gaat.
- De tweede tranche herverdeling Gemeentefonds stuit op veel weerstand van nadeelgemeenten. Hier zal een nader onderzoek worden gestart door de fondsbeheerders. De uitkomst daarvan zal in de meicirculaire 2016 verwerkt worden.

Wij zullen in een afzonderlijke raadsmemo de raad nader informeren over de mutaties ten gevolge van de meicirculaire Gemeentefonds.

5. Collegeprogramma

In de afgelopen jaren zijn meerdere bezuinigingsrondes gehouden. Sinds 2010 heeft de raad besloten tot uiteenlopende bezuinigingstaakstellingen voor in totaal € 14 miljoen aan structurele uitgaven. Een verantwoord financieel beleid voeren blijft ook voor de komende jaren van groot belang, zeker omdat de transities in het sociale domein financieel risicovol blijven.

Het collegeprogramma 2014-2018 geeft aan, dat de coalitie staat voor een financieel degelijk beleid, waarbij een sluitende begroting de basis is. Het beleid zal bovendien gericht zijn op een sobere en efficiënte besteding van gemeenschapsmiddelen. Het risicobeleid om de weerstandscapaciteit op een ratio van minimaal 1,0 te behouden, blijft het uitgangspunt. Ook voor het grondbeleid geldt een ratio van minimaal 1,0.

Tegelijk is het vertrouwen uitgesproken, dat we als gemeente mogen meeliften in de voorzichtige economische groei in de komende jaren, zodat er

Kadernota 2016, 9 juni 2015

mogelijk ruimte zal ontstaan om nieuwe projecten op te pakken.

Wij vinden het belangrijk om juist nu de economie weer wat aantrekt ervoor te zorgen dat er ruimte is voor (nieuwe) investeringen. Het collegeprogramma kondigde aan, dat concrete initiatieven vanuit de samenleving, die belangrijk zijn voor de gemeenschap, in de komende periode gestimuleerd zullen worden.

Tegemoetkomend aan dat uitgangspunt, voorzien wij dat in aanvulling op de begroting 2015 ook voor het jaar 2016 enkele onderwerpen van nieuw beleid c.q. intensiveringen in de programmabegroting gehonoreerd kunnen gaan worden. Dit geschiedt binnen de drie pijlers van beleid, namelijk:

- Economie en duurzaamheid
- Sociaal domein
- Dienstverlening en organisatie

In het volgende hoofdstuk wordt hier nader op ingegaan.

6. Nieuw Beleid

PIJLER 1 : ECONOMIE EN DUURZAAMHEID

Het jaar 2016 zal in het teken staan van de uitvoering van het economisch actieplan, behorend bij de Economische visie, maar ook van projecten op het terrein van duurzaamheid. Stimuleren woningbouw, afronding Omgevingsvisie en deelname aan de Experimentenwet vormen eveneens speerpunt binnen de pijler economie en duurzaamheid. De ontwikkeling van het afvalstoffenbeleid richting “Afvalloos Twente” past eveneens in de pijler duurzaamheid. In het algemeen geldt dat het de bedoeling is om in 2016 te gaan oogsten van wat er in 2014 en 2015 aan initiatieven in gang is gezet.

Programma duurzaamheid

In 2016 zullen verschillende concrete projecten die momenteel in voorbereiding zijn realiteit worden. Dit alles in de route naar energieneutraliteit in 2030. Concreet zal het gemeentelijk energiebedrijf in werking zijn en door haar verbinding met lokale bedrijven en burgers haar rol laten groeien.

Daarnaast zal de gemeente op diverse manieren haar voorbeeldfunctie zichtbaar maken met duurzaamheidsinvesteringen in en rond het gemeentehuis. Zo zal bijvoorbeeld het dak worden voorzien van zonnepanelen, waardoor de organisatie voor haar energiegebruik voor een belangrijk deel zelfvoorzienend wordt.

Bestemmingsreserve Duurzaamheid

In lijn met de speerpunten uit het collegeprogramma stellen wij voor om een Bestemmingsreserve duurzaamheid in te stellen op basis van een revolving fund. Dit is een bestemmingsreserve waaruit onder meer initiatieven of investeringen met een verdienmodel worden gefaciliteerd. Door de middelen die de investeringen genereren weer terug te laten vloeien in de bestemmingsreserve kunnen die opnieuw (revolving) worden aangewend voor de financiering van nieuwe initiatieven of investeringen met een verdienmodel. Het voorstel is om de bestemmingsreserve duurzaamheid te voeden met de € 0,5 miljoen die al in de programmabegroting 2015 voor duurzaamheid beschikbaar is gesteld.

Verduurzaming openbare verlichting

Het college stelt voor om de komende gemeentelijke notitie in het kader van licht- en donkertebeleid aan te grijpen om niet alleen te streven naar vermindering van de lichtvervuiling in het buitengebied maar ook te kijken naar alternatieven en verduurzaming van de openbare verlichting. Deze beleidsmatige aanpak leidt ertoe dat de geplande bezuiniging op openbare verlichting van € 25.000 een jaar wordt uitgesteld.

Economisch stimulerings- en participatiefonds

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2015 is in de gemeenteraad een motie aangenomen over de instelling van een Economisch Stimulerings- en Participatiefonds (ESP). In de Nota reserves en voorzieningen 2015 was nog geen voorstel voor de instelling van zo'n reserve opgenomen. De instelling van een Fonds ESP is betrokken bij de besluitvorming over de Economische visie. In deze visie hebben de volgende thema's de nadruk: detailhandel, vrijetijdseconomie en arbeidsparticipatie. Het beschikbaar stellen van financiële middelen voor uitvoering van de economische visie is nieuw beleid en maakt onderdeel uit van deze Kadernota 2016.

Het voorstel is om hiervoor een bestemmingsreserve te creëren en deze ten laste van de Algemene reserve (na toevoeging van het rekeningssaldo 2014) te voeden met € 1,5 miljoen.

Investeren in de openbare ruimte: wegen

Wij willen ingaande 2016 meer investeringen gaan doen in de openbare ruimte. Concreet richt zich dit op twee taakvelden namelijk de vervanging van wegen en vervanging van riolering.

In het beheerplan wegen is vastgesteld dat er naast de € 1,2 miljoen om het onderhoud op het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau te handhaven geen middelen beschikbaar zijn voor volledige vervanging.

Om bij rioolrenovatie gelijktijdig een bovengrondse herinrichting mogelijk te maken en om tegemoet te komen aan het advies van de provincie om de beschikbare middelen af te stemmen op het beleidsmatig bepaalde onderhoudsniveau, stellen wij voor om in 2016, 2017, 2019 en 2020 per jaar een miljoen euro te investeren in vervanging van wegen. De jaarlijkse kapitaalslasten van deze investeringen zullen worden opgenomen in de begroting.

Investeren in de openbare ruimte: riolering

Het tweede taakveld waar in het fysieke domein blijvend in wordt geïnvesteerd is het vervangen en renoveren van riolering. Zoals uit de evaluatie van het verbrede gemeentelijke rioleringsplan blijkt hebben wij nu de toestand van de riolen goed in beeld. Tevens blijkt ook dat er meer ambtelijke capaciteit nodig is om het beheer van het rioolstelsel op het vastgestelde niveau (doelmatig) te kunnen uitvoeren en voldoende rioolvervangingsprojecten te kunnen voorbereiden en begeleiden. Vanuit dit perspectief wordt voorgesteld de stijging van de rioolheffing de komende jaren iets te verlagen van € 16 jaarlijks naar € 10 jaarlijks, maar de stijging langer door te laten lopen.

PIJLER 2 : SOCIAAL DOMEIN

2016 staat voor wat betreft de pijler sociaal domein in het teken van de transformatie. Waar 2015 erop is gericht om de transities op het terrein van zorg, jeugd en werk van de grond te tillen en alle zeilen bijgezet moeten worden om de verplichte taakinvulling vorm te geven zodat burgers krijgen waar ze recht op

hebben, zal er pas in 2016 de nodige tijd besteed worden aan het omdenken en het organiseren van nieuwe voorzieningen. De gemeente stimuleert en faciliteert hierbij, maar de initiatieven vanuit de samenleving zijn hiervoor doorslaggevend.

Bestemmingsreserves binnen sociaal domein

Binnen het sociaal domein bestaat een aantal reserves waarvan de bestemming dicht bij elkaar ligt. Dit zijn de Reserve sociale problematiek, de Egalisatiereserve WMO individuele voorzieningen en de Reserve voorziening schrijnende gevallen bijzondere bijstand. Via de Nota reserves en voorzieningen 2015 is voorgesteld om deze 3 reserves samen te voegen in één nieuwe Reserve sociaal domein. De Reserve Transitiekosten blijft behouden, zodat de over- en onderschrijdingen op het terrein van de transities hiermee verrekend kunnen worden.

Aanvullend krediet MFV 0-12 Markelo

De raad heeft op 6 november 2012 een motie aangenomen, waarin wordt gevraagd om een onderbouwing van de kosten van realisatie van de geplande multifunctionele voorziening in Markelo.

In de kadernota 2014 is als nieuw beleid en in vervolg op de Scholenvisie een eerste reservering gedaan (€ 2,5 miljoen). In de programmabegroting 2014 is dit nader ingevuld. Aangegeven is dat voor de situatie in Markelo een voorstel zal worden opgesteld voor vernieuwing van de huisvesting voor de basisscholen de Zwaluw en Ichtus in combinatie met andere voorzieningen (multifunctionele voorziening/ integraal kindcentrum).

De huidige raming is in hoofdlijnen grotendeels gebaseerd op de wettelijke vergoeding voor de bouw van een tweetal scholen van de bestaande omvang. Daarnaast is rekening gehouden met eenmalige kosten voor sloop van bestaande gebouwen, aanleg infrastructuur en kosten voorbereiding, toezicht en uitvoering. Per saldo sluit de raming op € 4,15 miljoen. Dit betekent voor nu dus een aanvullende reservering van € 1,65 miljoen ten laste van de Algemene Reserve en/of Reserve majeure projecten. Het voorstel is hiervan € 250.000 als voorbereidingskrediet aan te merken.

Ingaande 2016 wordt de gemeentelijke bijdrage voor peuterspeelzaalwerk beëindigd.

Aanvulling budget vervanging kunstgras

De gemeente is eigenaar van de kunstgrasvelden en in die hoedanigheid verantwoordelijk voor de (bekostiging van de) toekomstige vervanging. De eerste vervanging staat voor 2021 op de rol. In het kader van de bezuinigingen in 2012 is onder meer de jaarlijkse reservering voor vervanging van gemeentelijke kunstgrasvelden (€ 15.000 per veld per jaar) stopgezet. De stand van de reserve vervanging kunstgras bedraagt € 193.000.

In de thans lopende onderhandelingen met de buitensportverenigingen over privatisering van onderhoud en beheer van de gemeentelijke buitensport-accommodatie is overdracht van beheer, onderhoud en vervanging (en mogelijk ook het eigendom) onderwerp van gesprek. Als de onderhandelingen succesvol plaatsvinden wordt de toekomstige vervanging van de kunstgrasvelden de verantwoordelijkheid van de verenigingen c.q. beheersstichtingen. Wij vinden het absoluut noodzakelijk om het vervangingsbudget met € 465.000 te verhogen ten laste van de Algemene Reserve. De reserve wordt daarmee op het destijds voor dit moment beoogde niveau gebracht.

PIJLER 3 : DIENSTVERLENING EN ORGANISATIE

Herzien van realisatie taakstellingen

Via raadsinformatie hebben wij de raad in maart 2015 geïnformeerd over de realisatie van de ruim 20 personele taakstellingen waartoe in de afgelopen jaren is besloten. We hebben antwoord gegeven op de vraag hoeveel van de € 2.353.500 (maximum personele taakstelling vanaf 2018) feitelijk wordt gerealiseerd? Het antwoord op deze vraag luidde: € 2.153.500.

Gebleken is dat vrijwel alle taakstellingen op het gebied van personeel zijn gerealiseerd. Slechts voor een tweetal geldt een uitzondering. Allereerst moet worden vastgesteld dat de taakstelling zoals deze is opgenomen in de Programmabegroting 2013 wel structureel is gehaald, maar gedurende enkele jaren (2015-2017) niet volledig. Zoals in de genoemde raadsinformatie aangekondigd stellen wij daarom nu voor om deze taakstelling in 2015 met € 150.000 en in 2016 en 2017 met € 300.000 te verminderen.

Ten tweede geldt, dat nog niet gerealiseerd is de aanvullende taakstelling voortvloeiend uit de

Kadernota 2016, 9 juni 2015

Programmabegroting 2015 van structureel € 50.000 oplopend tot € 200.000 in 2018. De recente ervaringen sinds de reorganisatie van mei 2014 hebben ons tot het inzicht gebracht dat het gezien de huidige omstandigheden niet realistisch is om deze aanvullende taakstelling op personeel te realiseren en daarvoor nieuwe maatregelen te treffen.

Ondanks de beweging van de terugtrekkende overheid die enkele jaren geleden in gang is gezet, wordt er veel gevraagd van de gemeentelijke overheid. Ons takenpakket transformeert, maar kwaliteit van dienstverlening, nieuwe wettelijke vereisten, het handelen als faciliterende overheid en de grote impact van onze verantwoordelijkheden in het sociale domein, maken dat wij het op dit moment niet verantwoord achten om opnieuw in de formatie te snijden. Daarom stellen wij, overeenkomstig de eerder gedane aankondiging, voor om de betreffende aanvullende taakstelling te laten vervallen.

Vooruitblik

Onze organisatie zal de komende jaren in beweging blijven. Nieuwe ontwikkelingen dienen zich aan, vanuit de optiek van samenwerking met andere

gemeenten, vanuit de ontwikkeling van de Regio Twente tot Twentebedrijf enz. Slim organiseren, kwaliteit borgen en tegelijkertijd kansen grijpen om krachten te bundelen en taken vernieuwend te organiseren; dit alles zijn uitgangspunten die centraal zullen staan bij de keuzes die we gaan maken binnen de pijler dienstverlening en organisatie.

In 2016 zullen wij uitvoering geven aan de nog te maken bestuurlijke keuzes over concrete initiatieven voor samenwerkingen op het gebied van belastingen, automatisering, sociale zaken, buitendienst en RUD.

Daarnaast willen we in lijn met het Verbrede gemeentelijke rioleringsplan een impuls geven door het aantal investeringsprojecten in riolering te vergroten. Het voornemen is om ten laste van de

voorziening riolering hiervoor een extra formatieplaats in te zetten.

In de directe dienstverlening wordt in 2016 onder meer een vervolg gegeven aan het project “Thuisbezorgen van rijbewijzen en reisdocumenten” Omdat de tarieven hiervoor niet volledig kosten-dekkend zijn stellen wij voor hiervoor aanvullende dekking (€ 18.500) in de begroting op te nemen. Op het gebied van personeel en organisatie zal in 2016 de invoering van het functiesysteem HR 21 plaats gaan vinden.

Tot slot zullen we in 2016 op gepaste, feestelijke wijze stilstaan bij het 15-jarig bestaan van de gemeente Hof van Twente.

Perspectief Kadernota	2015	2016	2017	2018	2019
Budgettair perspectief progr. begroting 2015	4.601	163.174	604.821	115.723	-317.813
Septemercirculaire 2014	-99.000	-40.000	-49.000	-34.000	-61.000
Decemercirculaire 2014	-40.000	-60.000	-70.000	-80.000	-80.000
Budgettair perspectief januari 2015	-134.399	63.174	485.821	1.723	-458.813
Meircirculaire 2015 (incl. herverdeeeffect gemeentefonds)	-811.000	678.000	565.000	744.000	1.208.000
Autonome ontwikkelingen	111.431	121.937	177.117	243.995	327.403
Loon-en prijsontwikkeling		-185.000	-185.000	-185.000	-185.000
Sociaal domein: AWBZ naar WMO	-25.000	-685.000	-1.097.000	-1.267.000	-1.320.000
Sociaal domein: Jeugdzorg	-285.000	-772.000	-736.000	-718.000	-710.000
Sociaal domein: Participatiewet	23.000	-70.000	-94.000	-130.000	-159.000
Budgettair perspectief kadernota 2016	-1.120.968	-848.889	-884.062	-1.310.282	-1.297.410

Vervolg	2015	2016	2017	2018	2019
Keuzes in uitgangspunten kadernota					
Nieuw Beleid					
Raming effect moties begrotingsvergadering		-25.000	-325.000	-325.000	-325.000
Verlagen personele taakstelling begroting 2013	-150.000	-300.000	-300.000		
Niet realiseren personele taakst. begroting 2015	-50.000	-100.000	-150.000	-200.000	-200.000
Thuisbezorgen identiteits- en rijbewijzen		-18.500	-18.500	-18.500	-18.500
Investeren in openbare ruimte: wegen			-75.000	-148.600	-145.800
15-jarig jubileum Hof van Twente		-15.000			
Verduurzaming openbare verlichting	-25.000				
HR 21 invoeringskosten	-38.920	-6.552	-6.552	-6.552	-6.552
Peuterspeelzaalwerk	-90.653	66.000	66.000	66.000	66.000
Stimuleringsubsidie Sport		-11.282	-25.000	-25.000	-25.000
Dekking					
Sociaal domein: AWBZ naar WMO (budget. neutraal)	25.000	685.000	1.097.000	1.267.000	1.320.000
Sociaal domein: Jeugdzorg (budgettair neutraal)	285.000	772.000	736.000	718.000	710.000
Sociaal domein: Participatiewet (budgettair neutraal)	-23.000	70.000	94.000	130.000	159.000
Soberder uitvoering wegen	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Kadernota 2016 na keuze uitgangspunten	-1.148.541	307.777	248.886	187.066	276.738
Incidentele dekking					
Incidentele lasten en baten begroting 2015	716.000	443.000			
Ottrekking/storting algemene reserve	432.541	-750.777			
	0	0			

Toelichting op voorgaande tabel:

In 2019 is een positief resultaat te zien van € 276.738. De meicirculaire geeft aan dat vanwege ontwikkeling accres 2020 de uitkering € 420.000 lager zal zijn. Daarnaast zullen de kapitaallasten vanwege de voorgenomen investeringen in wegen in 2019 en 2020 (2x € 1 miljoen) tot oplopende lasten leiden. In combinatie met de per 2020 ingaande taakstelling welzijn ad € 300.000 zal het saldo daardoor na 2019 dalen tot dicht bij € 0.

Ter toelichting van de incidentele dekking van het tekort Kadernota 2016 na keuze uitgangspunten (€ 1.148.541) het volgende: In de programmabegroting 2015 is als saldo 2015 € 720.601 waarvan € 716.000 incidentele baten en lasten zijn. Dit saldo zetten we in voor dekking van het tekort in 2015. Daarnaast onttrekken we € 432.541 uit de algemene reserve. In de programmabegroting 2015 jaarschijf 2016 is het saldo aan incidentele baten en lasten in de begroting € 443.000. In 2016 storten we dit met het positieve saldo Kadernota na uitgangspunten ad € 294.059, samen € 750.777, in de algemene reserve.

7. Reserves

Kadernota 2016, 9 juni 2015

bedragen
x € 1.000

Algemene Reserve	2015 Begroot	2016 Begroot	2017 Begroot	2018 Begroot	2019 Begroot
Stand per 1 januari	9.556	8.024	6.296	5.587	5.137
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-1.532	-1.728	-709	-450	-450
Stand per 31 december	8.024	6.296	5.587	5.137	4.687
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	4.631	4.631	4.631	4.631	4.631
Nader te besteden	3.393	1.665	956	506	56
Specificatie onttrekkingen en toevoegingen:					
Jaarrekeningresultaat 2014	847				
Aanvulling negatief saldo vanuit Algemene Reserve			-219		
Saldo begroting 2015 (jaarschijf 2015 en 2016)	721	606			
Saldo kadernota 2016 (jaarschijf 2015 en 2016)	-1.153	144			
Frictiekosten OW	-25	-25			
Revitalisering bedrijventerreinen	-50				
Doelgroepenbeleid (Peperkampweg)	-251				
Meerjaren uitvoering programma duurzaamheid (BO 2014-2015)	-75				
Economisch stimulerings en participatiefonds (ESP)		-1.500			
Bodemsanering (asbest)	-399	-399	-450	-450	-450
Sanering Gijminkschool en Gijminkhuuske	154				
Extra bijdrage herstructurering Gijmink	-591				
BGT+ variant	-30				
Procesmanagement BGT (BO 2014-2015)	-20				

Groot onderhoud wegen 2014 (BO 2014-2015)	-172				
Onderhoud openbaar groen (BO 2014-2015)	-20				
Integraal Kind Centrum	-40	-40	-40		
Investeringssubsidie welzijn (BO 2014-2015)	-90				
Overgangsbudget subsidies welzijn	-100	-50			
Frictiebudget welzijn (BO 2013-2014)	-92				
Frictiebudget welzijn (BO 2014-2015)	-107				
Aanbesteding exploitatie zwembad Markelo (BO 2014-2015)	-40				
Kunstgrasvelden		-465			

bedragen
x € 1.000

Reserve algemeen: grondexploitatie	2015	2016	2017	2018	2019
	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Stand per 1 januari	1.472	1.472	1.472	1.472	1.472
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	1.472	1.472	1.472	1.472	1.472
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	1.451	1.451	1.451	1.451	1.451
Nader te besteden	21	21	21	21	21

bedragen
x € 1.000

Reserve Majeure Projecten	2015	2016	2017	2018	2019
	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Stand per 1 januari	8.334	1.983	1.996	0	0
Toevoegingen:					
Rentetoevoeging 3%	250	59	60	0	0
Aflossing lening Enexis/Vrijval reserve Enexis		1.404			
Aanvulling negatief saldo vanuit Algemene Reserve			219		
Onttrekkingen:					
Plattelandsontwikkeling	-462	-500			
Afschrijving Maatschappelijk Nut	-1.548				
Financiële steun duurzaamheidsinitiatieven	-34				
Duurzaamheidsmaatregelen	-500				
Verkeersvisie	-1.030				
Scholenbouw obv scholenvisie	-2.000				
Kunstgrasveld Markelo	-502				
Frictiekosten transitie	-525	-700	-875		
Multifunctionele voorziening Markelo		-250	-1400		
Stand per 31 december	1.983	1.996	0	0	0

NB. Om de reserve Majeure Projecten niet negatief te laten verlopen zal in 2017 € 219.000 uit de Reserve Algemeen worden onttrokken.

bedragen
x € 1.000

Reserve bovenwijkse voorzieningen	2015	2016	2017	2018	2019
	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Stand per 1 januari	1.487	149	153	158	163
Toevoegingen					
Subs. Binnenstedelijke vernieuwing (jaarrekeningresultaat 2014)	190				
Rentetoevoeging 3%	45	4	5	5	5
Onttrekkingen					
Storting parkeervoorziening	-192				
Erfgoedcommissie	-11				
Aanleg glasvezel bedrijventerreinen en buitengebied	-100				
Verkeersvisie Goor	-970				
Herinrichting openbare ruimte	-300				
Stand per 31 december	149	153	158	163	168